

Daltonacademie De Meiboom: Daltonproof!

Een vaste zichtbare koers met oog op de toekomst

Auteurs: Brenda van Veen & Wilma Willems juli 2018

OnderwijsKwaliteit

Sinds het nieuwe onderzoekskader van de Inspectie van Onderwijs (2017) voor besturen en scholen van kracht is hebben scholen meer ruimte gekregen om op eigen wijze onderwijskwaliteit inzichtelijk te maken. Daltonacademie De Meiboom in Nijmegen besloot optimaal gebruik te maken van deze ruimte en stelde zichzelf de drie basisvragen: Wat gaat goed? Wat kan beter? Wat moet beter? Ze gingen aan de slag met het digitaal Onderwijsportfolio, een eigen IKC-variant en sloegen aan het experimenteren met een zogenaamd kindportfolio.

Leren en leven met lef

De hele dag 'Dalton werken' is één van de toekomstbeelden van Daltonacademie De Meiboom. Concreet komt dit neer op werken met vooraf vastgestelde doelen en leerlijnen, gerelateerd aan de referentieniveaus. Daarbij zijn de onderwijsbehoeften van kinderen het vertrekpunt in het onderwijs. Hoe er aan doelen gewerkt wordt bepaalt de leerling, in overleg met de leraar, zelf. De leerling kan zo invloed uitoefenen op het leerproces, heeft zelf de regie en is daardoor mede-eigenaar van het proces. Binnen De Meiboom krijgt de leraar dan ook steeds meer een rol als procesbegeleider.

Zo wordt er op De Meiboom onder meer gewerkt op een zogenaamd 'leerplein'. Op het leerplein kiezen kinderen hun eigen werkplek en de leerdoelen van die dag.

De school creëert op deze manier een uitdagende leeromgeving, begeleidt kinderen om zelfstandiger te werken en activeert een goede samenwerking tussen de kinderen. De school daagt de kinderen uit om hun 'eigenaarschap' te versterken, hetgeen ervoor zorgt dat leerlingen zich grenzeloos kunnen ontwikkelen met passende eigen leerdoelen en eigen verantwoordelijkheid.

De Meiboom is een 'open leer- en leefomgeving met lef'. Een omgeving waar leerkrachten, pedagogisch medewerkers van de opvang en agogen van welzijn samen een leeromgeving creëren waarin kinderen kunnen oefenen om straks in de snel veranderende maatschappij vaardig te kunnen functioneren.

“Wat mij betreft moet onderwijs een veilige ontwikkelomgeving bieden waar kinderen in betekenisvolle contexten, bij voorkeur met verschillende culturen, van en met elkaar leren. Er moet een balans zijn tussen leeropbrengsten en aandacht voor de persoonlijke ontwikkeling. De kernwaarden van Dalton zijn daarvoor een mooie basis.”
Marianne van den Broek - *Directeur Daltonacademie De Meiboom, Nijmegen.*

Reflectie als kernwaarde

Het nieuwe onderzoekskader van de Inspectie van Onderwijs vraagt om een andere manier van denken en kijken, vanuit een brede opvatting op kwaliteit. Directeur Marianne van den Broek en haar team grepen deze nieuwe ontwikkelingen met beide handen aan om kritisch te kijken naar de kwaliteit op de eigen school.

Er werd gekozen om een proeftraject te starten met het digitale portfolio OnderwijsKwaliteit online, om de onderwijskwaliteit breed inzichtelijk te maken. Onderwijskwaliteit is immers meer dan cijfers en data. Specifiek kozen Marianne en haar team voor een portfolio dat geschikt is voor de verantwoording van de kwaliteit van de hele Daltonacademie. Marianne: “Reflectie is één van de kernwaarden van Dalton. We stellen onszelf telkens de vragen: Wat gaat goed? Wat kan beter? Wat moet beter?”

Met het doel in 2020 een kwalitatief hoogwaardige, plezierige en vertrouwde leer- en leefomgeving te zijn, is het dan ook geen verrassing dat de Daltonacademie zich vol enthousiasme heeft gestort op het werken met het digitale onderwijsportfolio. “Op eenvoudige wijze kan de kwaliteit van opvang en welzijn naar wens geïntegreerd worden. Op die manier ontstaan vanzelfsprekend de gewenste verbindingen”, aldus Marianne van den Broek.

Allereerst werd gestoeid met de vraag: blijven we ... Daltonschool? Een belangrijke basisvraag, die al snel beantwoord kon worden met een ‘ja’. De omgeving waarin de school staat is een van de voornaamste redenen om te kiezen voor het concept. Voor het team van de Daltonacademie is het belangrijk dat kinderen uitgedaagd worden om buiten de kaders te denken.

Kinderen leren vaardigheden die ze nodig hebben om zich verder te kunnen ontwikkelen. Geconstateerd werd dat het enthousiaste team en de gedreven ontwikkelcultuur twee positieve eigenschappen zijn die de school bezit en graag behoudt. De kernkwaliteiten (diversiteit, uitdagend, deskundig, toegewijd, eigenaarschap en plezier) die met name door ouders met betrekking tot de school genoemd zijn, dragen daaraan bij.

Samen met haar gemotiveerde team keek Marianne vervolgens naar de belangrijkste verbeterpunten. Op de vraag 'wat **kan** beter?' werd als volgt geantwoord:

- Het borgen van de ingezette ontwikkelingen.
- Scholing die gevolgd is een plek geven in de praktijk en daarvoor de tijd nemen.
- Een meer integrale aanpak, waardoor op basis van visie keuzes gemaakt worden.

Dan nog de vraag: wat moet er beter? Ook hierbij werd ingezet op een drietal verbeterpunten:

- Structurele leerresultaten van de leerlingen door het uitspreken van hoge verwachtingen en kwalitatief hoogwaardig onderwijs.
- Verbinding en doorgaande lijn met de peuteropvang en de naschoolse activiteiten.
- Positieve beeldvorming/uitstraling van De Meiboom naar buiten toe. Aan de buitenkant is niet te zien welke goede interventies er binnen gebeuren. Hoe breng je dit in beeld?

Met deze zes verbeterpunten werd een start gemaakt met een verbeterproces. Het digitale onderwijsportfolio fungeerde hierbij in het afgelopen jaar als leidraad. Een toegankelijk middel om alle ontwikkelingen zichtbaar te maken en de verbindingen tussen alle kwaliteitsgebieden duidelijk in beeld te brengen.

Dankzij een inlog op maat, waarbij verschillende bevoegdheden kunnen worden toegekend, konden alle partijen online op de hoogte worden gehouden van de ontwikkelingen.

Langzamerhand werd de kwaliteit in beeld gebracht. Na ongeveer een jaar zijn de eerste ervaringen zeer positief. De afdeling onderwijs van het bestuur is ook erg te spreken over de digitale omgeving en het inzicht dat zij daardoor krijgen in de onderwijsontwikkeling van De Meiboom.

De Meiboom, opnieuw Dalton-gecertificeerd voor vijf jaar, hoopt het gebruik van het digitale onderwijsportfolio verder uit te breiden. Voor aankomend schooljaar is het streven om elke medewerker minimaal twee 'momenten' bij te laten dragen om de kwaliteit van de Daltonacademie in beeld te brengen. Vooral in gesprek, met een verslag, fotomateriaal of zelfs een filmpje. Eén van de vele mogelijkheden binnen het digitale onderwijsportfolio.

Werken met een eigen IKC-variant

Alsof het proefdraaien met het digitale onderwijsportfolio nog niet genoeg voeten in de aarde had, startte directeur Marianne een IKC-opleiding bij de AVS (Algemene Vereniging Schoolleiders). Einddoel: het opzetten van een koersplan voor een integraal kindcentrum.

Tijdens de opleiding werd gewerkt aan het ontwikkelen van een eigen IKC-variant. Op de Meiboom waren al grote stappen gezet in de richting van een passende vorm voor een kindcentrum binnen de wijk. De opvangvraag bleek vrijwel nihil. De nadruk kwam te liggen op het onderzoeken van mogelijkheden om meer en beter samen te werken met buurtschool

De Aldenhove. Waar en hoe kunnen we elkaar versterken?

De inhoudelijke indeling van het portfolio werd aangepast, zodat de visie en koers, contextanalyse, partners en andere belangrijke facetten behorend bij de ontwikkeling van een IKC konden worden opgenomen. En niet zonder succes.

Marianne ontving veel lof voor haar IKC-variant binnen de IKC-opleiding zelf en ook de directeur van de buurtschool reageerde enthousiast op de mogelijkheid om de stand van zaken rondom de samenwerking eenvoudig te kunnen volgen.

"Jouw uitwerking van een nieuwe IKC-variant vind ik vernieuwend, helder, duidelijk, toepasbaar en voldoen aan de SRPO-eisen voor de leergang directeur IKC. Ik denk dat je hiermee een duurzame, efficiënte en effectieve methode 'in handen' c.q. online hebt." – *Docent IKC-opleiding AVS*

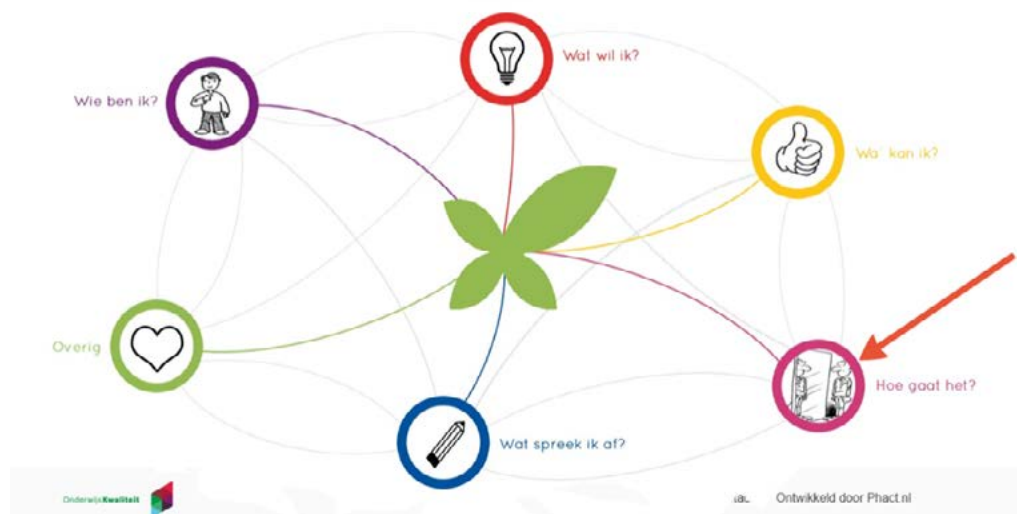

Inzoomen op kindniveau

Naast inzicht en overzicht deed het werken met het digitaal onderwijsportfolio ook nieuwe ideeën opborrelen. Geïnspireerd door het onderwijsportfolio, gingen Marianne en het leerteam Portfolio vragen stellen over een kindportfolio, om ook de ontwikkeling op kindniveau inzichtelijk te kunnen maken.

De kinderen leren te werken met zogenaamde 'ik-doelen', waardoor de leraren de persoonlijke ontwikkeling op de voet kunnen volgen.

De uiteindelijke ambitie is dat kinderen hun eigen persoonlijke ontwikkeling en leeropbrengsten in een portfolio in beeld leren brengen. Ook leren ze dit presenteren naar ouders en leerkrachten. Met het kindportfolio heeft ieder kind de mogelijkheid om dit op eenvoudige wijze te doen aan de hand van leidende vragen.

Figuur 1: Een eerste ontwerp van Hanneke Farber (leerkracht Daltonacademie De Meiboom, Nijmegen)

Ook zal een deel van het kindportfolio 'besloten' worden en alleen te bewerken door leraren. Marianne: "In het besloten gedeelte van het kindportfolio komt een soort rapport te staan.

De harde gegevens, als je het zo wilt noemen. Alle andere vragen, oftewel domeinen, in het portfolio zijn van het kind zelf."

Tot de zomervakantie werd er druk geëxperimenteerd met het kindportfolio. De kinderen deden mee aan een 'pilot' waarbij de ouders via een speciale lezersinlog konden meekijken. De proefperiode was met name bedoeld om uit te vinden of het een werkbaar en praktisch systeem is. "Onze visie achter het kindportfolio was voor ons al geen vraag meer", aldus Marianne.

Afbeelding 3: Rondetafelgesprek op Daltonacademie de Meiboom (3 juli 2018)

Het team van De Meiboom gaat verder aan de slag met het kindportfolio. Vooral ook omdat de deelnemende kinderen in het experiment enthousiast werden van een eigen digitaal portfolio. Ze waardeerden het invoegen van foto's en afbeeldingen. Een betekenisvolle vraag van een kind typeert het enthousiasme: 'Mag ik hier thuis ook in werken?'

Het team ziet een belangrijke taak voor zichzelf om samen nog scherper te krijgen welke accenten bij welke leeftijdsgroep centraal kunnen staan. Uit de ervaringen is ook gebleken dat kinderen vragen om begeleiding om tot zelfreflectie en eigenaarschap te komen.

De proefperiode is succesvol afgerond met een rondetafelgesprek. Aan tafel zaten vele vertegenwoordigers van het team van De Meiboom, waaronder een student, leraren voor een relevant masteronderzoek (MLI) en meedenkend adviseurs.

Afbeelding 2: Hanneke Farber en Pauline Bögemann, leraren De Meiboom (3 juli 2018)

De visie op onderwijs en de 'ik-doelen' van De Meiboom zullen daarbij leidend gaan worden. 'Less is more' wordt een nieuw motto op De Meiboom. Een veelbelovende ontwikkeling voor de kinderen en de medewerkers op de school. En wie weet gaan meer scholen profiteren van deze innovatie in het werken met een kindportfolio.

Ondertussen is OnderwijsKwaliteit aan de slag gegaan om te bekijken of het idee ook daadwerkelijk uitgevoerd zou kunnen worden en kans van slagen heeft. Achter de schermen is gebouwd aan een nieuw platform: Kindportfolio. online. Het team van de Meiboom is erg blij met het feit dat er een digitale omgeving lijkt te komen

die voldoet aan hun wensen. Goed nieuws! OnderwijsKwaliteit kan het platform vanaf juli 2018 beschikbaar stellen voor scholen en IKC's. Met scholen die interesse hebben wordt eerst in gesprek gegaan over de vraag waarom zij met Kindportfolio.online willen gaan werken en wordt gekeken of de aanpak bij het team past. Met een positief antwoord wordt een ontwerpfase gestart met (een deel van) het team om na te denken

over de vragen die zij aan kinderen willen stellen en een inhoudelijke indeling van domeinen en aspecten te bepalen. Ook voor Kindportfolio.online geldt: authentiek, eigenzinnig en koersvast! Een school/IKC kan ook kiezen om te starten met een bestaande indeling, zoals in onderstaande afbeelding zichtbaar is. Om later een keuze te maken om meer eigenheid in beeld te brengen.

Afbeelding 4: Basisindeling Kindportfolio.online (ontwikkeling OnderwijsKwaliteit; design Maek; ICT Phact en Serve4u)

Het digitale onderwijsportfolio van OnderwijsKwaliteit

Op zoek naar een digitale manier om onderwijskwaliteit koersvast, eigenzinnig en authentiek in beeld te brengen? Omdat je vanuit een brede opvatting op kwaliteit wil verantwoord worden? Om meer recht te doen aan de kwaliteiten van je team, omdat zij elke dag bijdragen aan de brede ontwikkeling van kinderen?

Het digitale onderwijsportfolio is geschikt voor iedere school binnen het primair onderwijs.

Daarbij kan het implementatieproces op diverse manieren vormgegeven worden. Van uitgebreide ondersteuning op maat tot volledig zelfstandig aan de slag, voor iedere school is er een passende werkwijze.

Nieuwsgierig naar de mogelijkheden voor jouw onderwijsorganisatie? Voor meer informatie kun je mailen naar info@onderwijskwaliteit.online.